

నా ఒకేఒకబిడ్డ నీరజ రేపు అ త గారింటికి వెళ్తుంది. ఎంత విచిత్రం ? పసిపాపగా పెంచి, ఎనలేని మమకారంతో పెద్దచేసి సర్వ హక్కులతో, ఆమెను వేరొకరిచేతిలో పెట్టవలసి వస్తుంది. నిన్నటివరకూ ఆ అమ్మాయిని గురించిన జాగ్రత్తలు, జాధ్యతలు నావి. అలాంటి నేను రేపటి నుంచి ఆ పాపను నా యింటికి తెచ్చుకోవాలంటే వేరొకరి అనుమతి కావాలి.

పాప అ తగారింటికెళ్ళాక ఎన్ని బాధలో. అక్కడ కొత్త జీవితం. పెద్దదే అయినా, పాప ఇక్కడ నా గుండెలమీద పడుకొని, నా వీళ్ళన ఎక్కి ఆడుకుంది. ఇలాంటి అలరి చేస్తూ చలాకీగా తిరిగింది. కానీ అక్కడ అలా జరగదు. వేసే ప్రతి అడుగులోను జాగ్రత్త అవసరం. ఇక్కడ ఒకవేళ తప్పుచేసినా, పొరపాటు చేసినా గట్టిగా మందలిస్తాను. మళ్ళీ పితృ మమకారంతో గుండె లోకి తీసుకొని "తలీ! అలా చేయకూడదమ్మా!" అని లాలిస్తాను. మనస్సు చల్లబరుస్తాను. కానీ అక్కడ అ తగారు అలాకాదుగా? ఏదో తనకూ తన బిడ్డకు మధ్య వచ్చి అడ్డునిల్చిన పెద్ద పెనుభూతమని భావిస్తుంది. కని తీరా హృదయం గాయపడుతుంది. మాటలతో, ఎంతకనిరినా తనకు తనివి తీరదు. ఇంకా అనలేక పోతున్నానే

కోర్కె

అడవిపిల్ల

దక్కొల్లవైదేవి

అని అసంతృప్తి పొందుతూంది. మనస్సు కుదిరితే భర్త ఆప్యాయంగా దగ్గరకు తీసుకోవచ్చు. లేకపోతే చీదరించి దూరం చేయవచ్చు. అదంతా ఆడపిల్ల చేసుకున్న అదృష్టాన్ని బట్టి వుంటుంది. నా కన్నతల్లి పరిస్థితులెలా వుంటాయో.

రాత్రంతా పాపా, నేనూ మేల్కొనే వున్నాం. మా ఇద్దరి మధ్య గల గాఢ మైన ఆప్యాయతను ప్రదర్శించుకోను, ఒకరితో ఒకరం మనస్సు తీరామాటాడుకోను, మిగిలిపోయిన ఒకేఒక రాత్రి అది. రేపటినుంచి పాప "మాపాప" కాదు "పరాయిపిల్ల" ఈ మాట అనుకున్నప్పుడల్లా నా కళ్ళలో నీళ్లు నిండేవి. గుండెలలో మైనపువత్తి కరుగుతున్నట్టని పించేది.

పాపకు ఎన్నో జాగ్రత్తలు చెప్పాను.

"పాపా! అక్కడ అందరితో జాగ్రత్తగా మనలుకోమ్మా! ఇక్కడిలా అలరి చేయకూడదు. మారాం పడకూడదు. 'కోడలు' అంటే ఒక కొయ్యబొమ్మ. మనస్సులో కోరికలు కల్గినా మనస్సులోనే అణచుకో. అవి

తీరే అవకాశం వుంటుందని నమ్మకం కలిగేగానీ, భక్తమండై నాసరే బయట పెట్టవద్దమ్మా! మీ అతగారు ఆడ బిడ్డలు చూస్తుండగానే భర్తతో ఆస్వాయంగా, మాట్లాడకమ్మా. ఈ మనుష్యుల మనస్తత్వాలు బహువిచిత్రమైనవి. మమకారం కొన్ని పరిస్థితులలో అసూయను సృష్టిస్తుంది. అసూయకు అనుబంధమైనది ద్వేషం. అన్నయ్య అనురాగానికి వేరొకతె వచ్చిందని, అందువల్ల ఆయన తమను మర్చిపోతాడని, తోడబుట్టిన వాళ్ళ భయం. తన చేతులలో పెరిగిన బిడ్డ, తన చేతులలోకి వేరొకరిని తీసుకుంటూంటే సహించలేని తలిమమకారం. కాత్తకోడలు జీవితం కలగావులగమైన సుఖదుఃఖాల అనుభవ సమ్మేళనం తల్లీ!

“కోడలు గుణగణాలను మెచ్చుకొనే అతగారు, లేడిపిల్లను ముద్దు పెట్టుకొనే పులి, కప్పను దయదలిచే సాము, నృష్టిలోనే వుండవమ్మా!”

“ఈ కాత్త జీవితానికి అలవాటు పడేవరకూ కష్టంగానే వుంటుంది. వాళ్ళేదైనా కసురు కున్నప్పుడు “మా నన్న అయితే అలా అనేవాడా” అని వాపోవచ్చు. కాలం ఎప్పుడూ ఒకలాగే వుండదు. పరిస్థితులు, పరిసరాలను బట్టి, ఆశలను, అభిరుచులనూ మార్చుకుంటూండాలి. ఒక్కొక్క చోట జీవితం కొన్నికొన్ని అనుభవ పాఠాలు నేర్పుతుంటుంది.

“ఇక్కడ సుకుమారంగా పెరిగినా అక్కడ అత్త మామల దగ్గర అణకువగా మెలగాలి. కష్టపడి పనిచేయాలి. ఇక్కడ ఇలా జరిగింది, అలా జరిగిందని పుట్టింటిని గురించి అత్తగారింట పొగడవద్దు. అది భర్త భరించలేడు.”

“పుట్టిన వాళ్ళం పుట్టినట్టే పాపలు గానే కాలం గడవలేము. పెరిగి పెద్ద వాళ్ళ మౌతాము. బాంధవ్యాలతోపాటు బాధ్యతలుగూడా మనలను పెనవేసుకపోతాయి. కాలంతోపాటు అన్నీ నీకే తెల్పివస్తాయిలేమ్మా! బాధ పడకు” అన్నాను.

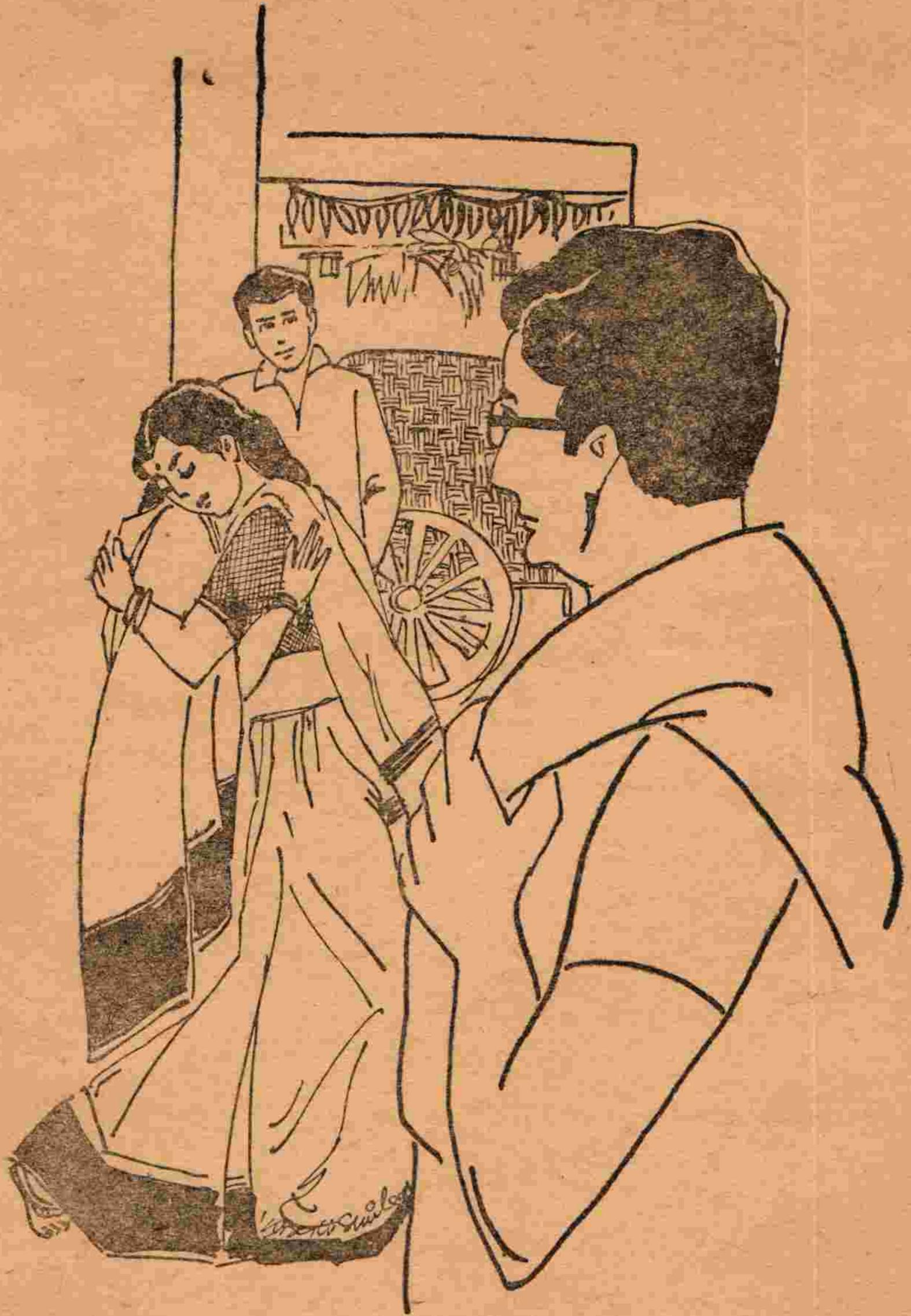
పాప నా ఒడిలో తలవాయికొని వీడుస్తూంది. పాపను మెల్లగా పెక్కిలేపాను.

“నాన్నా! నన్ను మర్చిపోవద్దు” అంది వీడుపు మిళితమైన గొంతుతో.

నా చెంపలం తాబాగా తడిసి పోయాయి.

“పిచ్చితల్లీ! వాళ్ళ గుండెల విషయం వాళ్ళేప్పుడైనా మర్చిపోతారా?” అన్నాను. మబ్బులా కమ్మిన ఆకాశంలో ఒక్కసారి సూర్యుడు కనిపించి మాయమైనట్టు, నా ముఖంలో ఒక దరహాన రేఖ మెరిసింది.

తరువాత పాపలేచివెళ్ళి వాళ్ళమ్మ దగ్గర కాన్యేవు కూర్చుని, లేచి. భర్తవున్న గదిలోకి వెళ్ళింది. ఆగదిలో నుంచి నన్నని నవ్వులు వినిపించాయి.

నా గుండె తేలికపడింది.

4 | ఆ మరురోజు —

“వెళ్ళొస్తానన్నా!” అంది పెద్దగా

ఏడుస్తూ నీరజ. గుండెలనిండా దిగులు

నిండిన నేను కళ్ళలోని నీళ్ళను కళ్ళ

లోనే వుంచుకుంటూ “పద మ్మా”

అన్నాను.

“అమ్మా!” అంటూ తల్లిని కౌగ
లించుకొని బావురుమంది.

“వెళ్ళరామ్మా!” అంది వేదవతి
కళ్ళు తుడుచుకుంటూ. ఆమె ఆవే
దన హద్దులుదాటింది. కంటినుండి
ధారావాహిని ప్రవహించ సాగింది.

అల్లుడు ముందు సూటుకేసుతో
వెళ్ళి బండిలో కూర్చున్నాడు బండి
దగ్గర కెళ్ళి

“ఏంశంకర్, అమ్మాయి జాగ్రత్త!”
అన్నాను, నా పిచ్చిగాన తన భార్యను
తాను జాగ్రత్తగా చూసుకోకుండా
పోతాడా?

“అలాగేలేండి. మీరు దిగులుపడ
కండి!” అన్నాడు దీమాగా శంకర్.

తరువాత అమ్మాయి గూడా బండె
క్కింది. బండి ముందుకు సాగి
పోయింది. భారమైన మనస్సుతో వెళ్ళి
స్రోఫాలో వాలాయి.

పడుకొని ఆలోచిస్తున్నాను. నా
కెదురుగా వేదవతి కూర్చుని వుంది.
ఆమెకు నీరజసు దూరంగా
నంచడం అదే మొదటి సారి.
పెగా మాకిక పిల్లలులేరు. అందుకే
ఆ అమ్మాయిని అల్లారు ముద్దుగా
పెంచాము. ఎంత ముద్దుగా పెంచినా
ఒక రోజుకు ఒక అయ్యవెంట వెళ్ళ
వలసిందేగా అడపిల్ల?

అలా ఆలోచిస్తుండిన నాకు నా
పెళ్ళి రోజులు, ఆనటి అనుభవాలు,
అనుభూతులు స్మృతి పథంలో మెదల

సాగాయి.

వేదవతిని పెళ్ళి చూపులలో చూచిన
రోజే నా కెండుకొ మా యిద్దరిదీ
ఎప్పటి అనుబంధ మోసనిపించింది.
అటు తరువాత రెండు నెలలకే మా
పెళ్ళి జరిగిపోయింది.

అక్టోబర్ 11వ తేదీ నా పెళ్ళి
రోజు. ఆరోజు ఉదయం వేదవతిని
వరపూజకోసం నా ముందు కూర్చొన
బెట్టారు. పెళ్ళి అంటే ఆదో
వైభవం, ఆరోజు ముచ్చటైన దుస్తు
లతో ఇదరం అలంకృతమైయున్నాం.
పెళ్ళి కూతురుగా వేదవతిని చూడా
లన్న కుశూహలంకొద్దీ ఆమెకేసి
చూశాను. నుదురున తీర్చిదిద్దినతిలకం,
జడనిండా పూలు, మెడలో ఏదో
హారం, చేతికి గడియారం, ఆకర్ష
ణీయమైన రంగుగల్గిన పట్టుచీర, అదే
రంగు రవిక, ఆమె తల వంచలేదు
గానీ అర్థనిమీలితంగా కళ్ళు దించు
కొని వుంది. ఆ ముగ్ధ మనోహర
రూపం ఇంపుగా నా గుండెలో చిర
స్మరణీయ రూపాన్ని చిక్రించేసింది.
అప్పటి వేదవతికి, నాకు పరిచయం
ఏపాటిలేదు. ఇదరం ఒకరికొకరం
కొత్త. ఒకరిలోని భావాలను ఒకరం
చదవ గలాలంటే ఒకరినొకరం గమ
నిస్తూ మాత్రమే. ఆమె సుతిమెత్తని
వేళ్ళతో నా చేతికి గంధం పూసింది.
నొసట కుంకుమ బొట్టు పెట్టింది.
నేనూ అలాగే చేశాను. ఆమెస్పర్శతో
ఏదో విద్యుత్ లత నా శరీరంలో

ఒక్కసారి ప్రవేశించి మాయమైంది. ఆమె చిటికినవ్రేలు పట్టుకొని ఇద్దరం నడిచాము. నాచేయి కొదిగా కంపించింది. అయితే క్షణంలోనే నా శరీరాని కేదో వీడిపోని అనుబంధం అతికించి వేసినట్లయిపోయింది.

అటు తరువాత పెళ్ళి. హైందవ ఆచారం ప్రకారం పవిత్రమూర్తి అయిన ఆగ్నిహోత్రుని ముందు పీటలమీద కూర్చున్నాం.

ఆ కార్యం నిర్విఘ్నంగా సాగాలనీ. కలియబోయే మా జీవితాలు కలకాలం కళకళలాడేందుకు ఇరువురం ఒకరికొకరం సహకరించాలనీ, ఒకరి చేతి కొకరం కంకణం కట్టుకున్నాం. కళ్ళలో పొగకమ్మి మంట, కళ్ళ నుండి నీళ్ళు కారుతున్నాయి. ఒక ప్రక్క పొరోహితని ఆజ్ఞలు. ఇంకొక ప్రక్క పెళ్ళికి హాజరౌతున్న స్నేహితులు, బంధువులను పంజీలించడం.

పెద్దల సముఖంలో వేదవతి మెడలో తాళి కట్టాను. అంతవరకూ ఎవరో అయిన వేదవతి ఆ క్షణం నుంచి నా సర్వస్వం.

ఆ మరురోజు వేకువన "గంప వప్పచెప్పడం." అంటే అమ్మాయిని అబ్బాయికి వప్పగించేయడం. ఇద్దరికి మధుస్కాలు కట్టి, కొంగు ముడు లేశారు. మాకు వడికట్టారు. మేమిరువురం కలసి పెద్దలవద్ద కెళ్ళడం, వడిలో వక్కలు పోయించుకోవడం, సాష్టాంగపడడం.

వేదవతి తలి వద్దకెళ్ళి అలాగే వంగి నమస్కరించాం. ఆమె పెద్దగా ఏడ్చింది. నా గుండెలు చెఱువెనాయి. అవును మరి! తలి ర కమాంసాలను పంచి, బిడ్డను పెంచి పెద్దచేస్తుంది. తాను తినకున్నా, బిడ్డకు పెట్టి సంకృష్టి పడుతుంది. అలాంటి తలి ఒక్కసారిగా తన బిడ్డను వేరొకరికి వప్పగించేయడమంటే మాటలా? అయితే అందులోనే ఒక విచిత్రముంది. అదే బిడ్డ వయస్సుకొచ్చినాక అవివాహితగా వాళ్ళ కళ్ళముందు తిరుగాడుతూంటే ఆ ఆవేదన అనన్య సామాన్యం. ఆ బిడ్డ బిడ్డకాదప్పుడు, గుండెలమీద కుంపటి.

ప్రతి తల్లి, తండ్రీ అనుభవించే తీపి బాధ అది. పెళ్ళి, సంసారం, పిల్లపాప, సుఖసంతోషాలు, ఇలాంటి ఐహిక బంధాలతో జీవితం సాగిపోవాలని. అందుకు అనువైన పరిస్థితులు ప్రతి ఒక్కరు ఏర్పరుస్తారు. సృష్టిలోని ధర్మమది. ప్రకృతి ఎప్పుడూ పచ్చగానే కనిపిస్తుంది. అయితే, అందులో రాలిపోయే ఆకులు, నాలిపోయే చెట్లు ఎన్నో వున్నాయి. మానవ ప్రపంచమూ అంతే. ఏ తరానికొకరం క్రొత్త జీవనం. దానికి మూల సాధనమే పెళ్ళి. ఒక స్త్రీ, ఒక పురుషుడు బాంధవ్య బంధితులౌతారు. వారి మనుగడలో క్రొత్త సృష్టి ప్రారంభమౌతుంది. అదే

జ్యోతి

పెళ్ళియొక్క ప్రధానోద్దేశ్యం.

గృహ ప్రవేశ మహోత్సవం. మొదటిసారిగా దంపతులుగా మా ఇంట అడుగుపెట్టడం, ఇంటివద్ద కొచ్చాక అంతవరకు మూగవాళ్ళుగా వుండిన మేము ఒకరితో ఒకరం మాట్లాడుకోవడం ప్రారంభించాము. సూతన వధూవరులు కలిసి మాట్లాడుకోవడం ఒకరకం విన్నూత్న అనుభూతి. గృహ ప్రవేశం మూడు రోజులు తెలియకుండా దొరి పోయాయి. నాలుగవ రోజు రాత్రి వేదవతిని వాళ్ళమ్మ. ఇతర ఇద్దరు ముగ్గురు బంధువులతో బస్సెక్కించవలసి వచ్చింది. అప్పట్లో వాళ్ళన్నయ్య నాగారునసాగర్ లో పని చేస్తున్నాడు. ఆ రోజు వేదవతిని విడిపోవలసి వస్తూంటే ఎన్నో సంవత్సరాలుగా కలిసి వుంటూ వచ్చిన ఆత్మీయురాలిని వదలిపెతుతూన్నంత బాధేసింది. బస్సెక్కించి భారమైన మనస్సుతో ఇంటికొచ్చాక, నా వ్యక్తిత్వం, నా మనస్సు, నా గతం అందులోని అనుభూతులు, అనుభవాలు వేదవతికి ఉత్తరంలో తెలియజేశాను. అంత స్వల్పకాల పరిచయంలోనే నేను నా భార్యకు అంత పెద్ద ఉత్తరం వ్రాయడం నాకే ఆశ్చర్యమేసింది.

అయిదు రోజుల తర్వాత నేను మా అమ్మతో నాగారునసాగర్ వెళ్ళాను. వాకిట అడుగు పెడుతూండగానే వేయి కిరణాల ప్రభావిత వదనయై నా కెదు

రాచ్చింది. కొత్త అల్లుడుగా నాకు జరిగిన అతిథి మగ్గాదలు ఘనమైనవే. ఆ మరురోజే దీపావళి. నా జీవితంలో, నా చిన్నతనంలో ఎన్నో దీపావళులు జరిగాయి. గానీ అది నాకు దివ్య దీపావళి. నా జీవితంలో కొత్త వెలుగులు, కొత్త అందాలు ప్రదీప్తమైన దీపావళి. బావమరదులతో సరసనల్లాపాలు, భార్యతో రాసకేళీలు. ఆ రోజులు అలా సరదాగా దొరి పోయాయి.

నాగారునసాగర్ నిర్మాణం అత్యధిక వ్యయ ప్రయాసలతో జరుగుతున్న మహత్తర ప్రణాళిక. బీజువారిని ఎన్నో గ్రామాలను సశ్యశ్యామలంగా రూపొందించగల్గే కామదేనువు. కొంతల నడుమ మెలికలు తిరుగుతూ శరవేగంతో ప్రవహించే కృష్ణానది వురవడికి అక్కడ ఆనకట్ట. ఆ డామ్ పరిసర ప్రాంతాలలోని సుందర ప్రకృతిలో మేమిద్దరమూ ఒక భాగంగా విహారించాము. అది పుష్కరాల సమయం. ఇద్దరం పుష్కర స్నానం చేసాం. సాయంక్రమే అరుణకాంతులలో ప్రభాసిల్లే కృష్ణమ్మ తల్లి అందాలతో అటలాడుకున్నాము. జంటగా కలిసి పొందుపర్చుకున్న ఆ అనుభూతులు జీవితంలో మర్చిపోలేనివి.

ఆ రోజు నాగారునసాగర్ నుండి బయలుదేరాం. ఆ రోజు నాకిప్పటికీ జ్ఞాపకముంది. ఏడుగంటల బస్సుకని

దాగ వుండినది కానీ ఆమరు రోజు నుంచి దిగాలు ముఖమేసుకొని కూర్చుంది. ఎప్పుడూ ఏదో ఆలోచిస్తూ కూర్చుని వుండేది. పాపవాడిన ముఖం చూచి నేను సహించలేకపోయాను.

“ఏంనీరజా! అలావున్నావు?” అని అడిగాను ఒకసారి వుండ బట్ట లేక:

“ఏంలేదు నాన్నా! వారికి నేను లేకపోతే క్షణమైనా తోచదు. నాకోసం బెంగ పెట్టుకుని కూర్చుని వుంటారు. నేవూరికి వెళతాను నాన్నా!” అంది. పాప అలా అనడంలో తప్పేమీ లేక పోయినా, నామనస్సుకు బాధ కలింది. ఇన్నాళ్ళు నాపాప. నాకోసం కలవరించే పాప. నన్ను మర్చిపో వద్దని కోరిన పాప. ఇప్పుడింకొకరి కోసం బెంగ వడుతూంది. నా దగ్గరే వుండకూడా నా చిట్టి తల్లి దిగులుగా వుంది.

ఆమరుసటి రోజే అల్లుడుగూడా వూరినుంచి వూడిపడ్డాడు. ఆయన్ను చూడగానే పాప ముఖం వికశించింది.

పాప అతని వెంట మళ్ళీ అతగా రింటికి బండెక్కింది. అయితే ఈసారి దిగులు పడలేదు. సంతోషంగా వుంది.

“నాన్నా! మీరెప్పుడైనా ఒకసారి మాయింటికి రాకూడదూ!” అంది నవ్వుతూ.

నేను నాలోనే నవ్వుకున్నాను.

నాపాప నన్ను వాళ్ళింటికి ఆహ్వానిస్తూంది.

అవును! తను “ఆడపిల్ల”. భర్త తో జీవితం, కాపురం నిర్ణయించుకోవడం ప్రీధర్మం. ఆధర్మం ముందు కన్నమమకారాలు గణనీయంకాదు.

వెళ్ళిపోతున్న నీరజ వాళ్ళ బండిని చూస్తూ నిల్చున్నాను. నాబిడ్డ దూరమాతోందన్న దిగులు తోపాటూ, “వారిది అశోభన దాంపత్యంలే” అని మురిసి పోయాను.

“మాశారా” పాపపట్టుమని నాలుగు రోజులైనా వుండ కుండా వెళ్ళి పోయింది” దిగులుగా అంది, నాప్రక్కన నిల్చున్న వాళ్ళమ్మ.

“అయి! దానికి తన సంసారం మీద మక్కువ గాక, నీమీద నామీద ఎక్కడ చూపగలదే?” అన్నాను, నేను.

“అయితే మనకి కెవ్వరూ లేరా?” అడిగింది వేదవతి.

“లేకేం? నాకునీవు, నీకునేను వున్నాం. మన పాప ఇక ముందు మనింటి చుట్టం. ఇవంతా ఋణాను బంధాలు వేదవతి. ఎక్కడెక్కడో అనుబంధాలు, అలిక బిలికగా ఏర్పడి పోతుంటాయి” అంటూ వేదవతిని ఇంట్లోకి నడిపించాను, సూన్యమైన మనస్సుతో.

జ్యోతి